

Begriffe keine fertige Terminologie gab, so versuchten die Übersetzer nach dem Griechischen präpositionellen Wortbildungssystem neue armenische Termini zu bilden und eine dem Griechischen entsprechende Syntax einzuführen. Die Konstantinopler Schule nahm in ihren Arbeiten eine noch einigermaßen freie Richtung, die Edessenische Schule dagegen trachtete nach einer sklavischen Wiedergabe der griechischen Satzkonstruktionen, wobei die Sprache nur noch in den Vokabeln armenisch blieb. Die Schriften von Dionysios Thrax, Philo, Irenäus, David, Aristoteles usw. sind die Machwerke dieser beiden Schulen.

Diese Erneuerungen wurden zuerst von den Gelehrten akzeptiert und fanden nachher einen allgemeinen Gebrauch. Ihrem Beispiel folgten Step'anos von Siunik' (8. Jahrhundert), Gregor Magistros und sein Sohn Gregor Pahlavuni (11. Jahrhundert) in ihren Übersetzungen aus dem Griechischen.

Der arabische und persische Einfluß auf die Sprache und Literatur war sehr gering. Erst im 11. Jahrhundert wurden einige medizinisch-astrologische Werke aus dem Arabischen und Persischen ins Armenische übertragen, wodurch mehrere Termini gleichzeitig akzeptiert wurden. Da diese Literaturgattung mehr für das Volk bestimmt war, so zeigt sie eine vulgärarmenische Färbung. Das Vulgärarmenische beeinflusste überhaupt seit dem 13. Jahrhunderte die Literatursprache sehr stark.

Anfang des 14. Jahrhunderts wurden in Armenien abendländische Missionshäuser gegründet. Es wurden mehrere theologisch-philosophische Werke ins Armenische übersetzt. In der ersten Periode war die Sprache tadellos. Die Fratres unitores gingen dann aber bald ihren eigenen Weg, indem sie sklavisch das Lateinische nachahmten. Die in Rom gegründete armenische Schule (17. Jahrhundert) bildete nachher noch eindeutiger ihre neue Sprache nach dem lateinischen Muster aus. Damit war der Tiefpunkt in der armenischen Sprachentwicklung erreicht.

Es war die Aufgabe der Mechitharisten-Kongregation (seit 1701), die Schriftsprache wieder auf ihre klassische Höhe zurückzu-

führen. Mechithar, der Stifter, und seine Schüler bemühten sich, zuerst die Latinität und die Spuren des Vulgärarmenischen aus der Sprache zu tilgen. Es gelang ihnen, zunächst die Sprache wieder auf das Niveau der Literatur des 12. Jahrhunderts zu heben. Es wurden mehrere alte Literaturwerke herausgegeben, Wörterbücher und Grammatiken verfaßt und in Prosa und in Versen die schöne Literatur gepflegt. Dies alles waren die Leistungen der Mechitharisten von Venedig. Sie verwendeten dabei große Energie und Ausdauer, wurden aber nicht darauf aufmerksam, daß die Sprache noch nicht zu ihrer klassischen Höhe regeneriert war, weil sich durch die Elemente des 5. bis 13. Jahrhunderts noch keine reine Schriftsprache zusammensetzen ließ. Denn auch die armenische Literatur hatte einst ihre klassische Periode besessen.

5. Die Renaissance der armenischen Sprache verdankt ihre Entstehung der Wiener Mechitharisten-Kongregation. Es war P. Josef Gatherdjian, der zuerst darauf aufmerksam machte, daß die im 19. Jahrhundert allgemein gebrauchte Literatursprache eine Mischsprache sei, die sich aus Sprachelementen verschiedener Jahrhunderte zusammensetzte. Auf der Suche nach dem Echten, Klassischen, kam er zum Schluß, daß die Sprache sich in ihrer klassischen Erhabenheit nur in der Literatur der ersten Hälfte des 5. Jahrhunderts befunden hat. Hier tritt die Sprache in ihrer autochthonen Reinheit und natürlichen Grazie auf. Grammatik und Wortschatz stehen hier in engstem Zusammenhang, der Stil zeigt die höchste Eleganz. Alle Eigenschaften, die an einer klassischen Sprache bewundert zu werden pflegen, treten hier in voller Entfaltung entgegen. Die Literaturwerke dieser Periode stellen eine eigene Gruppe dar, die von den späteren sowohl grammatisch wie im Wortschatz verschieden ist.

Gatherdjian unternahm im Bunde mit seinen Konfratres, die Literaturgeschichte dieser Periode, des sogenannten goldenen Zeitalters, leidenschaftlich zu studieren und sich anzueignen. Im Jahre 1841 gaben sie als Erstlingswerk die Übersetzung von Bossuets Discours sur l'histoire universelle in

klassisch-armenischer Sprachform heraus. Zu gleicher Zeit erschien dasselbe Werk auch in der Venediger Presse. Es war eine Überraschung für das Publikum. Der Unterschied der von beiden Parteien angewandten Literatursprachen und ihrer Übersetzungskunst war eklatant. Man erkannte sofort, daß diese neue Wiener Schule die Zerstörung der alten Venediger Schule bedeutet. Eine heftige Feindseligkeit gegen die neue Richtung entwickelte sich. Die jungen Humanisten zögerten aber nicht, ihre intensive Wirksamkeit fortzusetzen.

Die neue Theorie gewann nach und nach bei den philologisch Denkenden an Boden und wird bis heutzutage bei den Wiener Mechitharisten konsequent gepflegt und ausgebaut.

**Der armenische Volksglaube bei Eznik.** Von P. A. Karamanlian. (5. Fortsetzung.) Sp. 186—204.

Mehrere Eznikstellen beweisen uns, daß der Glaube von der Hauchseele ein starker war, so daß *hogi, ogi* (Geist, Seele), *šunc* (Hauch) *holm* (Wind) kaum voneinander unterschieden wurden.

„Der Wind belebt alle atmenden Wesen (also Menschen und Tiere), und vermag niemandem am Leben zu hindern, ohne Befehl des Lebenshüters (Gottes)“, sagt Eznik I, 3. E. weiß, daß es im Hebräischen, Syrischen und Griechischen das gleiche Wort für Seele

und Wind gibt. „Im Armenischen“, fährt er fort, „ist es genau so, wenn man genauer darauf achtet. Wenn nun jemand von einem gehetzt wird, heißt es: ‚er ließ ihn keinen Geist (d. h. Atem) schöpfen‘ (d. h. ließ ihn nicht in Ruhe) ... und er meint damit die Luft, die wir immer atmen“, I, 23. Darum werden auch die Engel als windartig (d. h. geistig bezeichnet. Der Satan wird *ays* genannt, „und wir wissen, daß *ays* soviel als Wind ist, und der Wind nichts anderes als Geist oder Seele“.

Dieselben Redensarten und Vorstellungen finden sich auch bei vielen anderen armenischen Schriftstellern. Häufig werden z. B. folgende Formen gebraucht: „Und der Wind (Geist) Gottes schwebte über dem Wasser“ (der Übersetzer von Basilius von Caesarea). „Die Schiffbrüchigen werden von der Seele (d. h. vom Winde) gewaltsam getrieben“ (Agathangelos). „Wind und Geist — *holm* und *hogi* — sind Synonima“ (Nerses von Lambron).

Noch im heutigen armenischen Volksglauben findet man die Spuren vom alten Glauben der Hauchseele.

Außerdem sind die Wörter *hogi, ogi, holm (how)* = Geist, Seele und Wind linguistisch miteinander identisch.

Der armenische Glaube von der Hauchseele wird mit hebräischem, syrischem, ägyptischem, arabischem, indischem, griechischem, römischem, deutschem, afrikanischem, asiatischem, austronesischem Vergleichsmaterial belegt.

## Գ Ր Ա Ս Ե Ր Ի Ն Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Տ Ո Ւ 1930

Յահրէտստիս Իսէնտէր — Ապտիւլ Համիտ  
Է Ափրուսիթ (Կարմիր Սուլթանին պալատական ներքին զազանիքները): Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպ. «Ազգարար», 1930, 8<sup>o</sup>, էջ 414: Գին՝ զրշ. 150: [353]  
Henry-Bordeaux Paule — Antaram de Trébizonde. Roman. Paris, տպ. Etablissement Busson, 117 Rue des Poissonniers, 1930, 8<sup>o</sup>, p. 317. Գին՝ Փրանս. Փր. 15: [354]  
Krimiteil — A l'ombre de la civilisation. Roman de moeurs anatoliennes. Histoire

d'une famille arménienne. Préface de Paul Bodier. Paris, Impr. A. Clerc-Saint Amand (Cher), 1930, 8<sup>o</sup>, p. 167. [355]  
N a v a r i a n A. — La mort de Byzance. La danse sacrée, Zoica, L'homme du baigne, Cœur de Papillon, la Fiancée de la mer. Idylle vénitienne. Paris, Impr. Jouve et Cie., 15 Rue Racine, 1930, 8<sup>o</sup>, p. 162. Գին՝ Փր. 12. [356]  
— — Poèmes d'Orient. Les Sultanades, Le soleil d'automne. Trois Poèmes en prose cadencée. Nouvelle édition revue et aug-

mentée. Մէկ պատկերով: Paris (10), Imprim. Jouve et Cie., 15 Rue Racine, 1930, 8, p. 158. Գին՝ Փր. 12. [357]

Բոնդի Ա. — Գիւտարարներ. մանկական պիէս 5 պատկերով: Փոխադրեց ուսուցիչները՝ Ա. Շայրոն: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 48: Գին՝ կոպ. 30: [358]

Գաւաթ մը թէյ. կատակերգութիւն մէկ արար: Հայացուց Միհրդատ Մ. Հայկազն, զերասան եւ յուշարար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 22: Գին՝ զրշ. 15: [359]

Գործարանին երկրաչափը. խիստ ծիծաղաշարժ դաւեշտ մէկ արար. քաղաած Բիէռ Վէպերի La Danse à la Mode գոմէտիէն: Ֆրանսերէնէ փոխադրեց Ջարեհ Արշակեան: Կ. Պոլիս, տպ. «Կիւթէմպէրկ Կ. Ն. Մազանճեան», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 23: Գին՝ զրշ. 15: [360]

Գրանով վ. եւ Կոլեսնիկով Ն. — Գողացուած շէֆը: Փոխադրութիւն ուսուցիչներից: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 20: Գին՝ կոպ. 30: [Բանուորական ակումբային թատրոն, Թիւ 1:] [361]

Դեղին Ձեռնոցը: Կատակերգութիւն մէկ արար: Հայացուց Միհրդատ Մ. Հայկազն, զերասան եւ յուշարար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 31: Գին՝ զրշ. 20: [362]

Թաքիկեան վ. — Կոլտոյի յաղթանակը: Հակահրոնական պիէս 3 գործողութեամբ (զիւղական բեմերի համար): Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8, էջ 27: Գին՝ կոպ. 30: [363]

Թուրքի Աւլուստ — Տրովադայի հրդեհը (կատակախաղ մէկ արար): Թարգմանեց եւ թատերգութեան վերածեց Յակոբ Յ. Պուճիգանեան: Պէյրութ, տպ. Կ. Տօնիկեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 26: Գին՝ Փրանս. Փր. 3: [Միհրդատ Մատենաշար, Թիւ 1:] [364]

Հրաչեան Կ. Տ. — Մեր «ամաթէօր»ները (Բարոյալից Ջաւեշտ 2 արար): Պէյրութ, տպ. Կ. Տօնիկեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 36: Գին՝ սիւրիական դահեկան 20: [Հրատ. «Միհրդատ» Մատենաշար, Թիւ 3:] [365]

Մարգա կատարեալ չէ կամ կարկանդակաւաճառը: Կատակերգութիւն մէկ արար:

Հայացուց Միհրդատ Մ. Հայկազն, զերասան եւ յուշարար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 28: Գին՝ զրշ. 20: [366]

Մարութեան Մ. — Դերասանի ցնորքը: Դրամատիկական էպիկուր. 1 արար: Մարտիս, տպ. Արատեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 16: [367]

Պիժակ Կ. — Թորոս ծառայ (կատակերգութիւն 2 արար): Պէյրութ, տպ. Կ. Տօնիկեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 24: Գին՝ Փրանս. Փր. 3: [«Միհրդատ» Մատենաշար, Թիւ 2:] [368]

Սերովբէ Իգմիրլեան եօթանասուննոց փեսայացուն կամ Իգնատ Աղայի ամուսնութիւնը: Կատակերգութիւն մէկ արար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 16: Գին՝ զրշ. 10: [369]

Սէն Բիէր Պերնարտէն տը — Բօլ եւ Վերժինի: Թարգմ. Ջարեհ Նեմցէ: Դ. տպագրութիւն արդի աշխարհարարով: Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպ. «Կիւթէմպէրկ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 172: Գին՝ զրշ. 75: [370]

Վրոխ ճաշարանին սպասաւորը: Կատակերգութիւն մէկ արար: Հայացուց Միհրդատ Մ. Հայկազն, զերասան եւ յուշարար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 24: Գին՝ զրշ. 15: [371]

Տատրեան վախրամ — Բարեւ, Տէր Պապա. Թաղականական գոմէտի (Երեք արար): Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Տէր Սահակեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 9 + 133: Գին՝ թրքին. զրշ. 50: [372]

Տիկինը կը ննջէ. կատակերգութիւն մէկ արար: Թուրքերէնէ հայացուց Միհրդատ Մ. Հայկազն, զերասան եւ յուշարար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 23: Գին՝ զրշ. 15: [373]

Փուլնչիկէլլա — Կատակերգութիւն մէկ արար: Թուրքերէնէ Հայացուց Միհրդատ Մ. Հայկազն, զերասան եւ յուշարար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 22: Գին՝ զրշ. 10: [374]

48 օխանոց գլխու փորձանքը: Կատակերգութիւն երկու արար: Հայացուց Միհրդատ Մ. Հայկազն, զերասան եւ յուշարար: Կ. Պոլիս, տպ. «Թէսհիլաթ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 31: Գին՝ զրշ. 20: [375]

Օտեան Երուանդ — Միջնորդ Տէր Պապան (Երգիծական վէպ Պոլսահայ կեանքէ):

Պատկերազարդ: Կ. Պոլիս, տպ. Մ. Տէր-Սահակեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 536: Գին՝ զրշ. 100: [376]

16. ԳԵՂԱՐՈՒԵՍ

Ալիբեան Հ. Ն. Վ. — Սկեւոյի Աւետարանը 1197 թուականէն Լվովի հայ Արքեպիսկոպոսարանի գրադարանին մէջ: 18 նկարով բնագրի մէջ: Վիեննա, Միթարեան Տպարան, 1930, 8 (մեծ), էջ 32: Գին՝ զուրց. Փր. 4: [Շարք՝ նիւթեր հայ արուեստի, հնագրութեան եւ մանրանկարչութեան պատմութեան համար. Բ.:] [377]

Խրիւնեան Վահէ — Թշուառութիւն, քաղաած Հայկանուշ Մաքի «Ծուլութեան Պահերէս»էն: Դաշնաւորում՝ Չօնուած «Հայ Կին»ի, իր տասնամեակի առթիւ: Կ. Պոլիս, Etab. Typo-Litho J. D. Andria, 1930, 2<sup>0</sup> (մեծ), էջ 5: [378]

Կոմիտաս Վարդապետ — Հայ Ժողովրդական երաժշտութիւն: Մեներգներ եւ խմբերգներ: Բարիկ, տպ. Artistique, 42 Rue de la Jonquière, 1930, 2<sup>0</sup> (մեծ), էջ 7 + 31: Նոր-Շարք — Տետր Ե.: [Տետր Ա. 1925, Տետր Բ. 1925, Տետր Գ. 1928, Տետր Դ. 1928:] [379]

Մեհրապեան Յ. — Խնձորի ծառի տակին. Ժողովրդական: 1 պատկերով: Նիւ Եորք, 1930, 4<sup>0</sup>, էջ 5: [380]

— Գնչուի երգը: 1 պատկերով: Նիւ Եորք, 1930, 4<sup>0</sup>, էջ 5: [381]

Յովսէփեան Գարեգին Արքեպ. — Մի էջ հայ արուեստի եւ մշակոյթի պատմութիւնից: Պատկերազարդ: Հալէպ, տպ. «Արաքս», Բ. Յ. Թօփալեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 56: Գին՝ Փրանս. Փր. 5: [382]

Տէր-Ղեւոնդեան Ա. — Երաժշտութեան տարրական թեորիայի դասագիրք: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 54: Գին՝ կոպ. 50: [383]

Տէր-Մկրտչեան Արիս — Չայնադրուած երգարան: Պրակ Առաջին: 1 պատկերով: Ուստր. 1930, 4<sup>0</sup> (մեծադիր), էջ 12: Գին՝ սուլար 1.25: [384]

Macler F. — Arménie et Crimée. Note d'histoire, notice de manuscrits. Paris P. Geuthner, 1930, 4<sup>0</sup>, p. 347—376, բաղմաթիւ նմանահանութիւններով: Գին՝ 40 Փր.: [Արատեպ. L'art byzantin chez les

Slaves, les Balkans. Premier recueil աշխատութեան:] [385]

17. ԱՅԼԵՒԱՅԼԻ

Լապիեր Դր. Եմ. — Շախմատի տարերքը. ուղեցոյց սկսնակներին համար: Պատկերներով: Թարգմ. Սիմ. Հովվեան: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8<sup>0</sup> (փոքր), էջ 63: Գին՝ կոպ. 30: [386]

Լենինականի կերպ սեկցիայի ցուցահանդէս, մասնակցութեամբ Երեւանի կերպ արուեստագետներին: Լենինական, «Առարկի» տպարան Լենինական, 1930, 8 (փոքր), տպարան Լենինական, էջ 32: [387]

Երազիւր ՀՍՍՀ արուեստների առաջին Ոլիմպիադայի 1930 թ. Նոյեմբերի 26—Դեկտ. 10: Հրատարակութեան ՀՍՍՀ արուեստների առաջին ոլիմպիադայի կազմ. Յանձնաժողովի: Երեւան, Հայպոլիգրաֆ, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 36: Գին՝ կոպ. 20: [388]

Կատալոգ 1920—1930 ամեակի կերպ արուեստի ցուցահանդէսի 1ին ոլիմպիադա: Երեւան, Հայ պոլիգրաֆի տպարան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 20: [389]

Ռումմ Մ. Դ. — Ինչ պիտի իմանայ սկսնակ Փուտրոլիստը: Պատկերներով: Թարգմ. Պ. Աթայեան: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 64: Գին՝ կոպ. 20: [390]

Փուտրոլ. պաշտօնական կանոններ: Թարգմ. Պ. Աթայեան: Երեւան, Պետհրատ, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 37: Գին՝ կոպ. 10: [391]

Երջանիկն տարեցոյցը. կազմեց Բ. Թեւեան: Դ. տարի, 1931: Կ. Պոլիս, [1930], 8<sup>0</sup>, էջ 296: Գին՝ Փր. 20: [392]

Կալոսչի Տարեգիրքը 1930, 20րդ տարի. Աշխատակցութեամբ բոլոր կալոսչականներու որք ի սիլուս աշխարհի: Երգիծական դիմանկարներով Լաքայի: Փարիզ, «Gavroche», 208 bis Rue Lafayette, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 336: Գին՝ Փր. 40: [393]

Արամասեան Յ. Գ. — Օրացոյց 1930 տարուց: Ֆրոմօստա, տպ. Ֆրոմօստա, 1929, 8<sup>0</sup>, էջ 88: Գին՝ լէյ 25: [394]

Գարամասեան Ս. — Գրպանի տարեցոյց, ԺԱ. տարի, 1930: Պատկերով: Կ. Պոլիս, տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 144: Գին՝ զրշ. 30 [395]

— Գրպանի Տարեցոյց, ԺԲ. տարի, 1931:

Պատկերազարդ: Կ. Պ., տպ. «Կիւթէմ-պէրկ», 1930, 8<sup>0</sup>, էջ 224: Գին՝ Փր. 8: [396]

Վարժապետեան Յովհ. — Ֆրանսահայ գրական Օրացոյց 1930 բուն թուական Հայոց 4422—4423: Կը բովանդակէ ի միջի այլոց հայ եւ ֆրնս. ազգային եւ եկեղեցական տօներ, հայ մտաւորականներու ծննդեան եւ մահուան ու պատմական դէպքերու թուականներ: Տպագր. «Ալիս», 1930, 2<sup>0</sup> (փոքր), էջ 40: Գին՝ Փրնս. Փր. 3: [397]

Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ ազգային երկեսե Վարժարան — Օրացոյց 1930 թուին Գրիգորի: Աթէնք, 1930, փոքրադր., էջ 32: 398

Օրացոյց եւ դուշակ օրոց 1931 թուականին Գրիգորի եւ թուին Հայոց ՌՅԶ—ՌՅԶԱ եւ թուականին Հայկ. 4423—4424 եւ Դ. չըջանի, Հայկ. 43—44: ՃՀԵ. տարի: Վեներտիկ, Միսիթարեան տպարան, 1930, 8<sup>0</sup> (փոքր), էջ 88: [399]

Օրացոյց 1931 թուականին Գրիգորի (ըստ հին տոմարի), եւ բուն թուականին Հայոց ՏՆԻԳ—ՏՆԻԴ = 4423—4424 եւ տոմարական թուականին Հայոց ՌՅԶ—ՌՅԶԱ = 1380—1381: Երուսաղէմ, տպ. Սրբոց Յակոբեանց, 1930, 8<sup>0</sup> (փոքր), էջ 176: Գին՝ պղծատ. դահ. 5: [400]

Օրացոյց 1930 թուին Գրիգորի. Սեփհակա-նութիւն Ս. Փրկ. ազգ. Հիւանդանոցի: Կ. Պ., տպ. Յ. Մ. Սէթեան, 1930, 32<sup>0</sup>, էջ 144: Գին՝ դահ. 25: [401]

Օրացոյց (պատի) 1931: Բարիզ, տպգր. Յ. Ճարեան, հրատ. Հրանտ Սամուէլ, 51 Rue Monsieur le Prince, 1930, թուլթ 12: [402]

Օրացոյց (պատի) «Գոյամարտ», 1931, Բ. տարի: 12 պատկերներով մեծադր խաւաքարաի վրայ: Հրատարակչ. Հ. Յ. Դ. Պատանեկան միութիւն: Մարսէյ, տպ. «Արարա», 17 Rue des Dominicaines, 1930, թուլթ 27, էջ 53: Գին՝ Փր. 6.50: [403]

Օրացոյց (պատի) «Հայրենիք», 1931: 12 պատկերով: Պոսթն, «Հայրենիք», 13—15 Shawmut Street, 1930, թուլթ (մեծադր) 12: [404]

Օրացոյց (պատի) «Մասիս», Բ. տարի, 1931, Կազմեց եւ հրատարակեց Հայկ Աճէմեան: Թարիզ, տպ. «Իրան», 1931, թուլթ (մեծադր) 13: [405]

Օրացոյց (պատի), 1931: Մերոպեան ճեմարանի: 13 պատկերով: Սոֆիա, տպգր.

Պ. Պարզեան, 1930, թուլթ (մեծադր) 13: Գին՝ սէնթ — 50: [406]

Օրացոյց (պատի) «Նոր Արաք», 1931: 3 պատկերով եւ 1 մէկ քարտէսով մեծադր խաւաքարաի վրայ: Սոֆիա, «Նոր Արաք», 118 Rue Tzar Boris, 1931, թուլթ 13: [407]

Օրացոյց (պատի) Սահակ-Մերոպ գրողա-րանի, 1930: Կազմեցին Յ. Հրսեան, Ա. Սէֆէրեան եւ Յ. Անասեան: Asnieres (Seine), 22 Ave. Rouveyrol, 1930: [408]

18. ՊԱՐԵՐԱԹԵՐԹԵՐ

Ա. գ դ ա կ, Եւորեայ հայաթերթ, ազգային, քաղաքական եւ գրական: «Aztag», B. P. 587, Beyrouth (Gd. Liban), 1930, Թ. 294—400. — 1931, Թ. 401—553: [409]

Ա. գ դ ա ր ա ր, Օրաթերթ: «Aztarar», Galata, Rue Pérchembé Pazar, 16, Stamboul (Turquie), 1930, Թ. 944—1291. — 1931, Թ. 1292—1559: [410]

Ա. ի ի ս, Օրկան Նոր Սերաստիոյ համադր-ձակցական ընկերութեան: «Aliss», P. O., Box 479, Madison Sq. Sta. New-York, 1930, Թ. 2. — 1931, Թ. 3: [411]

Ա. ի ի ֆ, քաղաքական, հասարակական եւ գրական գեղարուեստային շարաթաթերթ: Gavam-os-Saltaneh 2, Téhéran, 1931, Թ. 1—34: [412]

Ա. ն ա հ ի տ, Հանդէս մտածման եւ արուեստի, նոր շրջան: A. Tchobanian, Rue Say. 9, Paris, 1930, Թ. 1—6. — 1931, Թ. 1—4: [413]

Ա. պ ա գ ա յ, Քաղաքական եւ հասարակական եւորեայ թերթ: «Abaka», 227 Boulevard Raspail, Paris 14<sup>e</sup>, 1930, Թ. 15—103, 1—14. — 1931, Թ. 15—103, 1—14: [414]

Ա. ն ղ ղ Կ ե ա ն ֆ, Ամաղիր, բժշկական եւ առողջապահական: Aroghtch Guiank, 126 Rue Legendre, Paris, 17<sup>e</sup> (France), 1931, Թ. 1—12: [415]

Ա. ս պ ա ր է գ, Շարաթաթերթ: «Asbarez», P. O. Box 865, Fresno-Calif. (U. S. A.), 1930, Թ. 1417—1439. — 1931, Թ. 1440—1490: [416]

Ա. ր ա ֆ ս, Անկախ հայաթերթ: «Arax», Rue Cléopatra 7, Alexandrie (Egypte), 1930, Թ. 181—229. — 1931, Թ. 230—278: [417]

Ա. ր ե լ, Օրաթերթ ազգային, գրական, քա-

ղաքական: «Arev», B. P. 1060, Le Caire (Egypte), 1930, Թ. 3220—3627. — 1931, Թ. 3628—3935: [418]

Ա. ր ե լ է ի ֆ, Ազգային աղատական անկախ օրաթերթ: «Arevk», Rue Pasteur 73, Salonique (Grèce), 1930, Թ. 1—227. — 1931, Թ. 228—532: [419]

Ա. ր ե լ է ի ֆ, քաղաքական, տնտեսական եւ գրական օրաթերթ: Galata, B. P. 1203, 1931, Թ. 1—66: [420]

Ա. ր ժ ե ն ք ի ն, Ազատ եւ անկախ Հայաթերթ, «Argentin», Melian 4455, Buenos Aires (Argentine), 1930, Թ. 67—89. — 1931, Թ. 90—94: [421]

Ա. ր ձ ա գ ա ն գ ն շ մ ա ր տ ու ք ե ա ն, Կրօնարարոյական եւ առողջապահական ամսադիր, Rue de Prague, Paris, 1930/31, Թ. 20—30: [422]

Ա. ր ծ ի լ, Պարբերաթերթ հայ թուրիստական «Արծիւ» Միութեան: «Ardziv», Rue Tzar Samouel 63 (Bulgarie), 1930, Թ. 1—6: [423]

Ա. ր մ է ն ի ա, Ազգային, քաղաքական եւ գրական շարաթաթերթ: Saavedra 565, Buenos Aires, 1931, Թ. 1—36: [424]

Ա. ր մ է ն ի ա, Անկախ շարաթաթերթ: P. O. Box 917, Los Angeles, 1931, Թ. 42—120: [425]

Բ ա գ մ ա վ է պ Հանդիսարան, բանասիրական, գիտական, բարոյական ամսաթերթ: «Pazmaveb», St. Lazare, Venise (Italie), 1930, Թ. 1—12. — 1931, Թ. 1—12: [426]

Բ ա ն ք Ե ր, Հողեւոր ամսաթերթ ամէնուն համար (Բուհանի այլըզ դաղէթա): 7 Rue Papère, Marseille, 1930, Թ. 1—12. — 1931, Թ. 1—12: [427]

Բ ն ք ն լ ս, Երգիծական դաւեչտական, հասարակական եւ գրական շարաթաթերթ: Mr. H. Karakache, Téhéran (Perse), 1930, Թ. 54—98. — 1931, Թ. 99—142: [428]

Բ ն լ ժ ա ն ֆ, Առողջապահական, գիտական եւ ընկերային ամսադիր: «Poujank», 126 Faubg. St. Denis, Paris (10<sup>e</sup>), 1930, Թ. 43—48: [429]

Գ ե ր մ ա ն ի կ, Եւամսայ հրատարակու-թիւն Մարաշի հայրենակցական Միութեան Ամերիկայի շրջանակին: «Kermanik», 300 Fourth Ave. Room 801, New York (U. S. A.), 1930, Թ. 1—4. — 1931, Թ. 5—10: [430]

Գ ն յ ա մ ա ր տ, 36 Rue Dominicaines, Mar- seille, 1931, Թ. 1—15: [431]

Գ ի տ ա ր ա ն, Ամսաթերթ միջազգային Սր. Գրքի ուսանողաց միութեան Հայկ. բաժնի: The Tidaran, 117 Adams Street, Brook- lyn, N. Y. (U. S. A.), 1930, Թ. 1—7: [432]

Դ ր օ շ ա կ, Ամսաթերթ, Օրգան հայ յեղա- փոխական դաշնակցութեան: «Droschak», 71 Avenue Kléber, Paris (16<sup>e</sup>), 1930, Թ. 296—305. — 1931, Թ. 306—315: [433]

Ե ր ի տ ա ս ա ր դ շ ա յ ա ս տ ա ն, Երկշարա- թաթերթ, Օրկան Ս. Դ. Հ. Կ. Ամերիկայի շրջանի: «Eritassard Hayastan», P. O. Box 9, Mad. Sq. Sta., New York (U. S. A.), 1930, Թ. ? — 1931, Թ. ? : [434]

Ե ր կ ու լ ի ֆ, Ամսաթերթ, Օրկան Չ. Ե. Ռ. Միութեան: Mr. Kurdjian, 247 Bd. Vol- taire, Paris, 1930, Թ. 10—12. — 1931, Թ. 13—21: [435]

Ե ֆ ր ա տ, Եւորեայ, ազգային, քաղաքա- կան, գրական եւ գիտական: «Yeprad», B. P. 382 Alep (Syrie), 1930, Թ. 304—406. — 1931, Թ. 407—457: [436]

Զ ն ա ր ք ն ց, Պարբերաթերթ գրական- նութեան եւ արուեստի: Mr. H. Palouian, Boîte Postale Nr. 50, Paris (10<sup>e</sup>), 1930, Թ. 1—?. — 1931, Թ. 1—?: [437]

Ժ ա մ ա ն ա կ, Երեկոյեան հայաթերթ: «Ja- manak», 31 Kürekçiler caddesi 31, Stam- boul (Turquie), 1930, Թ. 7033—802. — 1931, Թ. 803—?: [438]

Ժ ո ղ ո վ ու ր դ ի ձ ա յ ն, Կիրակնօրեայ ան- կախ օրկան: 1 Rue Aristide, Athènes (Grèce), 1930, Թ. 1—42: [439]

Լ ի ր ա ն ա ն, Ազգային, գրական քաղաքա- կան եւորեայ անկախ հայաթերթ: «Liba- nan», 9 Rue d'Italie Beyrouth (Syrie), 1930, Թ. 462—522. — 1931, Թ. 523—621: [440]

Խ ք ա ն, AIGUILLON Journal Franco-Ar- méniens bimensuel, Organ des anciens vo- lontaires arm. de l'armée française. 155 Abonnés Colbert, Marseille, 1930, Թ. 1—9: [441]

Խ ք ր դ ա յ ի ն Հ ա յ ա ս տ ա ն, Օրաթերթ: Օրգան Հայաստանի Կոմկուսակցութեան: «Choroordain Hayastan», Erivan-Arménie (U. R. S. S.), 1930, Թ. 2863. — 1931, Թ. 2864—3396: [442]

Կ ա յ ծ ա կ, Մարմնակրթական ամսագրերի: Օրկան Կայծակ հայ Մարմ. Միութեան: «Gaizag», Rue Bein-El-Sourein, Le Caire (Egypte), 1930 (և 1929), թ. 1—5: [443]

Կ ա վ ո ռ, Շարթաթերթ երգիծարանական: «Gavroche», 208bis Rue Lafayette, Paris (10<sup>e</sup>), 1930, թ. 1—52. — 1931, թ. 1—48: [444]

Կ ե ա ն ֆ, Պաշտոնաթերթ կրթասիրաց երկսեռ վարժարանի շրջանաւարտից Միութեան, Հալէպ, 1930, թ. 7—12, 1—3: [445]

Կ ե ն ա ց ն ա մ ք ա ն, Ոչ-յարանուանական, անկախ ամսագրերի, կրօնական, բարոյական, առողջապահական, 746 Hazelwood Blvd, Fresno (Calif.), 1930, թ. 1—8. — 1931, թ. 9—12, 1—6: [446]

Կ ի լ ր ի ն ի Յ ու շ, Պարբերաթերթ պատմական, գրական, ազգագրական: P. O. Box 28, Tremont Station, New York, 1931, թ. 1—3: [447]

Կ ո մ ու ն ի ս ու, Օրաթերթ: «Kommunist», Rue Miasnikian 4, Baku (U. R. S. S.), 1930, թ. 2768. — 1931, թ. 2769—4008: [448]

Կ ո ու ն ի, Շարթաթերթ, ազգային, քաղաքական, հասարակական: «Groong», 5617 Walnut Street, Philadelphia, Pa. (U. S. A.), 1930, թ. 15—52, 1—14. — 1931, թ. 15—52, 1—14: [449]

Հ ա ն ը ն, Օրկան Հաճնոյ Հայրենակցական Միութեանց կեդրոնական վարչութեան: Abonné Colbert 71, Marseille, 1930, թ. ? — 1931, թ. ?: [450]

Հ ա մ ա ս ք ր ա մ, Եգիպտահայ ամսագրերի. հրատարակութիւն հայկազնեան Միութեան: «Hamasbram», 58 Rod-el-Farag, Le Caire (Egypte), 1930, թ. 1—12: [451]

Հ ա յ ա ս ու ա ն, Ազգային, քաղաքական եւ գրական շարթաթերթ: «Hayastan», Str. Calusei 7, Bucarest 4 (Roumanie), 1930, թ. 103—142: [452]

Հ ա յ Ա թ ի, Օրկան Ֆրանսայի հայ սկսուսներու: «Hai Ari», 3 Rue Gustave Tricard, Bagneux (Seine) (France), 1930, թ. 4—11, 1—3. — 1931, թ. 1—4: [453]

Հ ա յ ա ս ու ա ն ի Կ ո չ ն ա կ, Շարթաթերթ: «Gotchnag», 331 Fourth Ave., New York

(U. S. A.), 1930, թ. 1—52. — 1931, թ. 1—52: [454]

Հ ա յ Խ ո ս ո ն ա կ, Ամսագիր կրօնա-բարոյական եւ գրական: «Hay Khosnak», Panchaldi B. P. 16, Stamboul (Turquie), 1930, թ. 1—12. — 1931, թ. 1—12: [455]

Հ ա յ Կ ե ա ն ֆ, Պատկերազարդ երկշարթաթերթ, 221 Rue Lafayette, Paris, 1931, թ. 1—13: [456]

Հ ա յ Կ ի ն, Կիսամսեայ, Հանդէս: «Hai Guine» B. P. 192, Stamboul-Pera (Turquie), 1930, թ. 1—24. — 1931, թ. 1—24: [457]

Հ ա յ Ս ի ր ու, Շարթաթերթ, ազգային, քաղաքական: «Hai Sirt», Abonni Colbert 166, Marseille (France), 1930, թ. 36—53, 1—35. — 1931, թ. 36—53, 1—35: [458]

Հ ա յ Ս կ ա ու տ, Պաշտոնաթերթ Հ. Մ. Ը. Մ. ի: «Hai Scout», 1 Rue Saulnier, Paris (9<sup>e</sup>), 1930, թ. 1—12: [459]

Հ ա յ Ր ե ն ա կ ց ա կ ա ն Մ ա մ ու լ, Ամսագրերի օրկան Պօլու-Տէվրէկ ու շրջակայից հայրենակցական երկսեռ Միութեան: «Hayrenagtzagan Mamoul», 4, Rue Caplat, Paris (18<sup>e</sup>), 1930, թ. 1—2: [460]

Հ ա յ Ր ե ն ի ֆ, Օրաթերթ, ազգային, գրական, քաղաքական, հասարակագիտական: «Hairenik», 13—15 Shawmut Street, Boston, Mass. (U. S. A.), 1930, թ. 5371—5674. — 1931, թ. 5675—5977: [461]

Հ ա յ Ր ե ն ի ֆ Ա մ ս ա գ ի ր, 13—15 Shawmut Str., Boston, Mass. (U. S. A.), 1930, թ. 3—12, 1—3. — 1931, թ. 4—12, 1—3: [462]

Հ ա ն դ է ս Ա մ ս օ թ ե ա յ, Հայագիտական Ուսումնաթերթ, 1930, թ. 1—12. — 1931, թ. 1—12: [463]

Հ ո թ ի գ ո ն, Ազգային քաղաքական եւ գրական օրաթերթ: «Horizon», Rue Frankini 2, Salonique (Grèce), 1930, թ. 912—976. — 1931, թ. 977—1282: [464]

Հ ր ա գ ո ա ն, Երկամսեայ հանդէս գրասէր գեղարուեստասէրներու: «Hrastan», c/o Aram Kaprielean, 24 Ghama Fix-Dergoutie, Athènes (Grèce), 1930, թ. 6: [465]

Մ ա ս ի ս, Գրական-գեղարուեստական, ժողովրդական պատկերազարդ ամսագրերի: Rue Vesletz 18, Sofia, 1931, թ. 1—5: [466]

Մ ե ն ֆ, Պարբերական գրականութեան եւ արուեստի: Faub. St. Martin, Paris, 1931, թ. 1: [467]

Մ ե ր ու ղ ի ն, Քաղաքական, հասարակական, գրական երկօրեայ թերթ: 11 Rue Louis-Blanc, Paris (10<sup>e</sup>), 1931, թ. 1—94: [468]

Մ ի մ ո ս, Երգիծական շարթաթերթ, Ankara Caddesi 65, Istanbul, 1931, թ. 1—33: [469]

Մ ի ու թ ի ն, Ամսօրեայ պաշտոնաթերթ Հ. Բ. Ը. Մ. ի: «Mioutioun», 11 Square Alboni, Paris (16<sup>e</sup>), 1930, թ. 136—145. — 1931, թ. 146—152: [470]

Մ շ ա կ, Կիսաշարթաթերթ անկախ ազգային, քաղաքական, գրական: «Mushag», P. O. Box 1176, Fresno, Cal. (U. S. A.), 1930, թ. 412—517. — 1931, թ. 518—623: [471]

Մ ու թ ա տ Ռ ա փ ա յ է լ, Պարբերաթերթ Մ.—Ռափայէլեան Նախկին Սանուց Միութեան Միւլան: Via S. Piedro all' Orto 4, Milano, 1931, թ. 1: [472]

Յ ա ն ա ջ, Օրաթերթ, ազգային, քաղաքական եւ գրական: «Haratch», 17. Rue Damesme, Paris (16<sup>e</sup>), 1930, թ. 1146—1456. — 1931, թ. 1457—1763: [473]

Յ ու շ ա ր ա ր, Ամսօրեայ պաշտոնաթերթ Հ. Բ. Ը. Մ. ի Ամերիկայի շրջանակին: «Housharar», 331 Fourth Ave., New York (U. S. A.), 1930, թ. 142—151. — 1931, թ. 152—158: [474]

Յ ու ս ա ր ե ր, Օրաթերթ, գրական, քաղաքական, հասարակական: «Houssaper», B. P. 868, Le Caire (Egypte), 1930, թ. 1—232. — 1931, թ. 233—306, 1—232: [475]

Ն ա ի Ր ի ա շ խ ա ր Կ, Պատկերազարդ ամսագրերի: Rue des Gobelins 5, Paris (13<sup>e</sup>), 1931, թ. 1—5: [476]

Ն ո թ Ա թ շ ա լ ո յ ա, Ենթակայ լրագիր: «Nor Archalloys», 13 Strada Armeneasca, Bucarest (Roumanie), 1930, թ. 688—735. — 1931, թ. 736—785: [477]

Ն ո թ Ա լ ե տ ա ր ե ր, Ամսագիր: «Nor Avedaper», B. P. 287, Alep. (Syrie), 1930, թ. 1—24. — 1931, թ. 1—22: [478]

Ն ո թ Ե Ր Կ ի ր, Շարթաթերթ: «Nor Yerguir», 227 Boulevard Raspail Paris (14<sup>e</sup>), 1930, թ. 27—52, 1—2. — 1931, թ. 22—52, 1—11: [479]

Ն ո թ Լ ու Ր, Օրաթերթ, քաղաքական եւ առևտրական: «Nor Lur», Galata, Tunnel ittisalinde Medrese sokak Nr. 10, Stamboul (Turquie), 1930, թ. 1843—2199. — 1931, թ. 2200—2561: [480]

Ն ո թ Օ Ր, Օրաթերթ: «Nor Or», 20 A. Rue Vouli, Athènes (Grèce), 1930, թ. 1916—2221. — 1931, թ. 2222—2522: [481]

Ն ո թ Օ Ր, Շարթաթերթ, քաղաքական, գրական եւ ընկերային: «Nor Or», P. O. Box 344, Fresno, Calif. (U. S. A.), 1930, թ. 1—50. — 1931, թ. 21—72: [482]

Ո Ր Բ ա շ խ ա ր Կ Ա ս ս ղ Ե, Հանդէս Ամսօրեայ, Մ. Ա. Որբ. Ընդ. Միութեան: «Star», P. O. Box 245, Beyrouth (Syrie), 1930, թ. 69—99. — 1931, թ. 100—?: [483]

Պ ա լ ֆ ա ն ե ա ն մ ա մ ու լ, Ազգային, հասարակական եւ քաղաքական շարթաթերթ: Bld. Maria Louisa 18, Sofia, 1931, թ. 1—43: [484]

Պ ա յ ֆ ա ր, Օրաթերթ, ազգային, քաղաքական, գրական: «Baikar», 296 1/2 Shawmut Ave., Boston, Mass. 18 (U. S. A.), 1930, թ. 1—305. — 1931, թ. 1—304: [485]

Պ ա յ ֆ ա ր, Հանդէս ազգային, գրական եւ տնտեսական: 1930, թ. 1. — 1931, թ. 2: [485a]

Պ ա տ կ ե ր, Ազգային, գրական գեղարուեստական եւ երգիծական շարթաթերթ: Galata, Kürekciler, Banka di Roma, 8 Gütemberg Matbaasi, Istanbul, 1931, թ. 1—36: [486]

Պ Ր Ո Ւ Ե տ ա ր, Օրաթերթ: «Proletar», 6 Rue Tzerjinskou, Tiflis (U. R. S. S.), 1930, թ. 965. — 1931, թ. 966—1298: [487]

Ջ ա ն ֆ, Նորագոյն գրողներու ամսագրերի: «Tchancq», P. R. 91, Rue Cujas, Paris (V<sup>e</sup>), 1930, թ. 1—6. — 1931, թ. 7—12: [488]

Ս ա տ ա ն ի ա կ, Շարթաթերթ երգիծաթերթ:

ՃԱ. տարի: Imprimerie Vosguédar «Savarnak», Rue Emad-el-Dine, Le Caire (Egypte), 1930, թ. 43—50, 1—44. — 1931, թ. 45—50, 1—50: [489]

Սիհուն, Ամսաթերթ գրական և զինական: «Sihoun», B. P. 718, Beyrouth (Liban), 1930, թ. 1—9. — 1931, թ. 8—11: [490]

Սիոն, Ամսադիր, կրօնական, գրական, բանասիրական, նոր շրջան: «Sion», Patriarcat-Armén., Jérusalem (Palestine), 1930, թ. 1—12. — 1931, թ. 1—12: [491]

Վաստալի, Պարբերաթերթ առևտրական, անտեսական և երժստական: B. P. 393, Yeniam, Istanbul, 1931, թ. 1—19: [492]

Վերածնունդ, Քաղաքական, հասարակական և գրական անկախ շաբաթաթերթ: «Veratnound», Téhéran (Perse), 1930, թ. 1—36. — 1931, թ. 37—90: [493]

Վտալի, Ամսաթերթ գրական, կրօնաբանական, մանկական: South Milwaukee, Wis. Manitoba Ave. 819, 1931, թ. 1—8: [494]

Տեղեկատու, Մուրաօ-Ռափայելյան նախկին աշակերտաց Միութեան: «Déghgadou», 49, Rue Rochecouart, Paris (IX<sup>e</sup>) (France), 1930, թ. 1—7. — 1931, թ. 8—12: [495]

Րահնիւմ, Երկշաբաթաթերթ: «Rahnuma», 180 Lexington Ave., New York (U. S. A.), 1930, թ. 1—26. — 1931, թ. 1—22: [496]

Յօղ, Ամսաթերթ, Հայ հողերը երիտասարդաց օրկան: «Zogh», Rue de la Fare 16, Marseille (France), 1930, թ. 1—?: [497]

Փարոս Հայաստանեայց, Ամսաթերթ կրօնական, բարոյական և ազգային: «The Pharos», P. O. Box 736, Fresno, Calif. (U. S. A.), 1930, թ. 1—12. — 1931, թ. 1—12: [498]

Փարոս, Ժողովրդական շաբաթաթերթ: «Pharos», Bld. Maria Louisa 57, Sofia (Bulgarie), 1930, թ. 1—93. — 1931, թ. 94—100: [499]

Փունջ, Երկշաբաթաթերթ մանկական:

«Pountch», Rue Héliopolis, 1», Alexandrie (Egypte), 1930, թ. 117—144. — 1931, թ. 145—169: [500]

Փրկուրիւն, Ամսաթերթ: «Pergutune», P. O. Box 2072, Fresno, Calif. (U. S. A.), 1930, թ. 97—108. — 1931, թ. 109—120: [501]

Օշակաւն, Գրական, ազգային և ընկերային ամսադիր: Rue Vénizelos 99, Alexandropole (Grèce), 1931, թ. 1—4: [502]

The Armenian Record, the independent Armenian review in English, 424 So. Broadway, Los Angeles (Calif.), 1931, February—?: [503]

The Armenian Student, Organ of the Armenian Students' Association of Amerika, 11 West 42nd Street, Room 2485, New York (U. S. A.), Vol. III. [504]

Caucasica, Zeitschrift für die Forschung der Sprachen und Kulturen des Kaukasus und Armeniens, Leipzig, C 1, Auenstr. 16, 1930, Fasc. 6—1931, Fasc. 8: [505]

Le Foyer, Organe des arméniens Réfugiés en France, 208bis Rue Lafayette, Paris (10<sup>e</sup>), 1930, n. 29—46. — 1931, n. 47—58: [506]

Posłaniec Sw. Grzegorza, ilustrowany miesięcznik, Organ archidiecezjahego związku Ormian. 1930, nr. 33. — 1931, nr. 55: — Messenger de St. Grégoire, organe officiel de la Société Arménienne d'Archidiocèse de Lwów, rue Ormianska 13: [507]

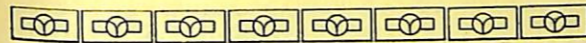
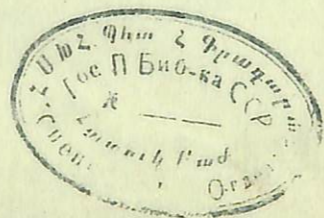
Lipanan, Supplément hebdomadaire d'opinion et d'informations politiques. տե՛ս թ. 440: [508]

Masis, An organ of armenian interests, 71 Hoverstock Hill, London, W. 3, 1930, n. 1—25. — 1931, n. 26—37: [509]

Mitteilungen über Armenien, Vierteljahrsschrift des Bundes der schweizerischen Armenierfreunde, Batterieweg 113, Basel, 1930, Nr. 48 — 1931, Nr. 55: [510]

Revue des Études Arméniennes, 24, Rue de Verneuil, Paris (7<sup>e</sup>), 1930, Tome X, fasc. 1—2: [511]

Վ Ի Ե Ն Ն Ա, Մ Ի Ի Թ Ա Ր Ե Ն Ն Տ Պ Ա Ր Ա Ն



**Բ Ա Ջ Մ Ա Վ Է Պ**

Հ Ա Ն Գ Ի Ս Ա Ր Ա Ն

**Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն,**

**Գ Ի Ր Ա Կ Ա Ն,**

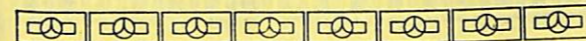
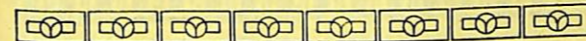
**Գ Ի Տ Ա Կ Ա Ն,**

**Բ Ա Ր Ա Յ Ա Կ Ա Ն**

Տ Ա Ր Ե Կ Ա Ն՝ \$ 2.50.



St. Lazare, Venise.



**Ա Ն Ա Հ Ի Տ**

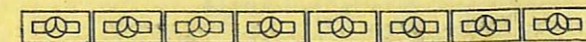
Հ Ա Ն Գ Ի Ե Ս Մ Տ Ա Ծ Մ Ա Ն

**Ե Ի Ա Ր Ա Ի Ե Ս Տ Ի**

Տ Ա Ր Ե Կ Ա Ն՝ ֆր. 100.—.



9 Rue Say, Paris.



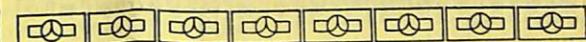
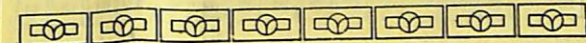
**Հ Ա Յ Ի Ե Ն Ի Ք**

Ա Մ Ս Ա Գ Ի Ի

Տ Ա Ր Ե Կ Ա Ն՝ \$ 5.—.



13—15 Shawmut Street, Boston, Mass.



**Ս Ի Ո Ն**

Ա Մ Ս Ա Գ Ի Ի Կ Ր Օ Ն Ա Կ Ա Ն,

Գ Ի Ր Ա Կ Ա Ն, Բ Ա Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն

Տ Ա Ր Ե Կ Ա Ն՝ \$ 1.50.



Jérusalem, Palestine.

